

ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลขององค์กร:
กรณีศึกษา องค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ

สมพร แก้วสนธิ

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2553
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ สมพร แก้วสนธิ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ ของ
มหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ สามัคคีธรรม)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ สามัคคีธรรม)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ ของ
มหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์)
วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลขององค์การ : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่าน ที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะคณาจารย์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษางานนิพนธ์ และข้อแก้ไขต่าง ๆ เพื่อแก้ไขให้งานนิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

การศึกษาจะสำเร็จลงไม่ได้หากขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่และบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ จังหวัดสมุทรปราการ ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกและขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่มีส่วนช่วยให้การทำงานนิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน ได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

สมพร แก้วสนธิ

51924961: สาขาวิชา: เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ; ร.ม. (เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ/ผู้บริหาร/ประสิทธิผลขององค์การ / องค์การบริหารส่วนตำบล / สมุทรปราการ

สมพร แก้วสนธิ: ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลขององค์การ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ (LEADERSHIP OF THE ADMINISTRATOR AND EFFECTIVENESS OF THE ORGANIZATION: A CASE STUDY OF THE SUB DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN SAMUTPHIAKAN PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: สมศักดิ์ สามัคคีธรรม, Ph.D, ชัยชนัด ประดิษฐ์ศิลป์, ร.ค., ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, Ph.D, หน้า 95 ปี พ.ศ. 2553

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วน

ตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ

โดยใช้การศึกษาเชิงปริมาณ สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 30 แห่ง แต่ละ 5 คน รวม 150 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Pearson Product Correlation Coefficient

ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการภาพรวมมีเกณฑ์ประสิทธิผลอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.59$, $SD = 0.44$) พิจารณารายข้อ พบว่าระดับประสิทธิผลขององค์กรอยู่ในเกณฑ์สูง เรียงตามระดับเฉลี่ยค่า ดังนี้ ระดับประสิทธิผลขององค์กรอยู่ในเกณฑ์สูง มีจำนวน 5 ข้อ เรียงตามระดับเฉลี่ยค่า ดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.43$) ด้านการจัดเก็บภาษี ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.52$) ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.47$) ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.54$, $SD = 0.57$) ด้านการให้บริการ ($\bar{X} = 3.46$, $SD = 0.61$)

ส่วนภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นอันดับแรก มีเกณฑ์ภาวะผู้นำอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.29$, $SD = 0.55$)
2. ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน มีเกณฑ์ภาวะผู้นำอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$, $SD = 0.37$)
3. ภาวะผู้นำแบบปล่อยเสรี มีเกณฑ์ภาวะผู้นำอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 1.28$, $SD = 0.62$)

ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า

1. ผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรงกับ 0.05
2. ผู้นำแบบแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ผู้นำแบบปล่อยเสรีมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 การสำรวจองค์ความรู้.....	5
แนวคิดและทฤษฎี.....	5
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
กรอบแนวคิด.....	41
สมมุติฐาน.....	42
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	43
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
4 ผลการศึกษา.....	51
ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	51
ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี.....	54
ประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชลบุรี.....	67
การทดสอบสมมุติฐาน.....	74
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอ.....	77
สรุปผลการศึกษา.....	77
อภิปรายผล.....	79

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะ	81
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	81
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก.....	87
ประวัติย่อของผู้วิจัย	95

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนข้อและค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	48
2	จำนวนร้อยละ ของลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	52
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ	54
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการใช้อิทธิพลอย่างมีคุณธรรม	55
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ.....	57
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการกระตุ้นทางปัญญา.....	59
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	61
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ	63
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้นำแบบแลกเปลี่ยนด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์	64
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้นำแบบแลกเปลี่ยนด้านการจัดการแบบกระตือรือร้นภายใต้เงื่อนไขแบบยกเว้น	65
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้นำแบบแลกเปลี่ยนด้านการจัดการแบบเชิงรับภายใต้เงื่อนไขแบบยกเว้น.....	66
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้นำแบบปล่อยเสรี	67
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ	68
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการด้านการบริหารจัดการ	69

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดสมุทรปราการด้านการบริหารงบประมาณ 70
16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดสมุทรปราการด้านการให้บริการ 71
17	การค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดสมุทรปราการด้านการจัดเก็บภาษี 72
18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดสมุทรปราการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต 73
19	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลขององค์การ บริหารส่วนตำบล 75
20	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำแบบแลกเปลี่ยนกับประสิทธิผลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล 75
21	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำแบบปล่อยเสรี กับประสิทธิผลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล 76
22	การสรุปการทดสอบสมมติฐาน 79